

המברק עבור יעבור

מה בעלון

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

- 59 שנים למלחמת ששת הימים
- אשת החודש – הדסה למפל ז"ל
- תעודת הוקרה לעמותה מגדוד "פסגות"

המברק עבור יעבור

59 שנים למלחמת ששת הימים

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

מלחמת ששת הימים

לניצחון במלחמת ששת הימים, אליה יצאה ישראל בחמישה ביוני 1967, הייתה השפיעה מכריעה על מדינת ישראל.

העילה למלחמה הייתה איום קיומי על מדינת ישראל.

הייתה זו מלחמת בזק שבוצעה בהפתעה, בתחבולה, ובמקצועיות, ולוחמי צה"ל גילו תעוזה, דבקות במשימה והקרבה.

חיל הקשר והתקשוב – חיל הקשר והאלקטרוניקה דאז – עבר שינויים מהותיים בתקופה שקדמה למלחמה, היה גורם מכריע בהסבת צה"ל מצבא חיל רגלים לצבא משוריין וממונע, וסיפק את היכולת לשלוט בכוחות משוריינים, בקרב בקצב מהיר.

מדפי ההיסטוריה והעדויות החיה למלחמה, ניכר שחיל הקשר והתקשוב עמד באתגרים שהוצבו בפניו, תוך שליטה מלאה ובקרה על היחידות והאתגרים השונים בכל מרחבי הלחימה.

חללי החיל, אלו שאינם עימנו, מהווים דוגמא ומופת לדור העתיד המתחנך על ערכי המסירות וההקרבה שלהם.

חיל הקשר והתקשוב כואב את כאבן של המשפחות השכולות ומזדהה עימן, ומבטיח לשמר את מורשת חלליו וללכת בדרכם.

המח"ט, אל"ם מוטה גור, גלוי ראש, במרכז. מכשירי הקשר הנישאים הם מק.10 - קצין הקשר החטיבתי, סגן עזרא אורני, עומד קיצוני משמאל.

המברק עבור יעבור

59 שנים למלחמת ששת הימים

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

רקע למלחמה

מצרים וסוריה עשו צעדים רבים שאיימו על בטחונה של וכלכלתה של מדינת ישראל. הם גרשו את כוח החירום של האומות המאוחדות מסיני, חסמו את מיצרי טיראן לשייטת ישראל, והכפיפו לפיקוד מצרי את צבאות סוריה וירדן.

מצרים הזרימה יחידות, צבא רבות לחצי האי סיני, וריכז הצבא המצרי בחצי האי סיני יצר איום שאילץ את ישראל לגייס את כוחות המילואים שלה.

בעלי תפקידים במלחמת ששת הימים

05-10/6/1967

ראש הממשלה: לוי אשכול
שר הביטחון: משה דיין
רמטכ"ל: רא"ל יצחק רבין
אלוף פצ"ן: דוד אלעזר
אלוף פקמ"ז: עוזי נרקיס
אלוף פד"ם: ישעיהו גביש
קשר"ר: סא"ל משה (מוסיק) גדרון
מקשא"פ דרום: סא"ל דני מירון
מקשא"פ צפון: סא"ל הלל כרמלי
מקשא"פ מרכז: סא"ל רם עברון
חזיתות: מצרים, ירדן, סוריה.

חיל הקשר במלחמת ששת הימים

מלחמת סיני, בשנת 1956, הייתה אבן דרך חשובה בהתפתחות חיל הקשר. הקשיים והאתגרים בהם נתקל חיל הקשר במלחמה הביאו להבנה כי יש לבצע היערכות מחדש של החיל ולהשקיע באנשים ואמצעים, וכך נעשה.

המלחמה החלה במכה מקדימה ישראלית על חיל האוויר המצרי, לאחר תקופת המתנה מתוחה, שבה נעשו ניסיונות להימנע ממלחמה.

תחילת המלחמה

שלושת שבועות ה'המתנה' שקדמו למלחמת ששת הימים אפשרו לחיל להשלים את היערכותו מבחינת השליטה על הכוחות, ארגון הכוחות, ההכנות הלוגיסטיות, הכל היה מוכן. מספר היום אלוף (מיל') שלמה ענבר, סגן קשר"ר במלחמה.

במאי 1967 החל תהליך מהיר של הידרדרות במצב הביטחוני. צבא מצרים נכנס לכוננות מלאה ובאופן גלוי ומתקשר התקדם לתוך סיני.

המברק עבור יעבור

59 שנים למלחמת ששת הימים

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

תנועת הגייסות בחיזת המצרית התבצעה בדממת רדיו מוחלטת, והפקודה "מכשירי רדיו לא יפתחו עד לשעת הש". הייתה צו הקשר"ר, סא"ל משה גדרון.

אלוף ישראל טל (טליק), מפקד אוגדת הפלדה, מדגיש: "רצינו להשיג הפתעה במלחמת ששת הימים. ולכן הייתה דממת קשר מוחלטת" מוסיף ואומר הקשר"ר במלחמה, סא"ל (לימים אלוף) משה (מוסיק) גדרון: "כל פליטה, כל קרינה אלקטרומגנטית יכולה להביא את האויב לידי מידע היכן כוחותינו. אני לקחתי על עצמי ההחלטה הזאת למרות הסיכון הרב. אבל היא נבעה במיוחד מהביטחון שהציוד אכן אמין, בטוח, המערך כולו, כל חייל בחיל הקשר בקיא בו, מכיר אותו, הכין אותו, בדק אותו. הייתי משוכנע במאת האחוזים שבלחיצת כפתור אחת כולו יפעל".

היערכות מיוחדת ליצירת קשר בטווחים ארוכים נדרשה עבור יחידת צנחים באום כתף מעבר לקווי האויב.

"ביקשתי שהחפ"ק האוגדתי יתקרב לכוחות ולחזית ככל האפשר. ודבר שני, מיקום שני ממסרים קרקעיים בשטחים שולטים שיוכלו לסייע לקיים את הקשר. ואכן כך היה תוך כדי המלחמה", מתוך דבריו של סא"ל (לימים אל"ם) אליעזר הררי (מונטי), קצין קשר אוגדת שרון במלחמת ששת הימים.

למרות שהסבירות להתקפה מצד ירדן וסוריה הייתה נמוכה, התבצעה היערכות חיל הקשר והאלקטרוניקה גם בפיקוד מרכז ובפיקוד צפון. סא"ל רם עברון, מקשא"פ מרכז: "החלטתי לאייש את מוצב אפרים שהיה בבנייני האומה בירושלים, והעברתי לשם שלישי מהגדוד". סא"ל (לימים אל"ם) הלל כרמלי, מקשא"פ צפון: "הפיקוד היה מתורגל, אנחנו הכרנו את פני השטח, ידענו איפה יש בעיות קשר, איפה צריך לתגבר בממסר כדי לעקוף. איפה להוסיף קווים כדי לדבר מהמקום הזה לאן שצריך, ועשינו את הפעולות האלה".

בבוקר יום שני, ה-5 ביוני 1967, יצאה ישראל למלחמה.

בפעולת מחץ פתאומית חיסל חיל האוויר הישראלי את כוחה האווירי של מצרים בעודו על הקרקע וכן הוציא מכלל פעולה את שדות התעופה של מצרים. מפיו של סא"ל (לימים אלוף) שלמה ענבר: "כאשר נשמע 'סדין אדום' ונפתחו כל המכשירים, אני משוכנע שבנוסף להפתעה של הפצצה, לאויב הייתה גם הפתעה אלקטרונית. פתאום בבת אחת, נשמעו כל הציודים, נשמעו כל הקולות, נשמעו הקולות של הקשרים והקשריות, וכל הגוף כולו, כקפיץ דרוך נפתח ורץ קדימה". באותה שעה הופעלו כוחות שריון, צנחנים וחיל רגלים אשר הפתיעו את המערך המצרי בסיני וברצועת עזה, הגיעו לתעלת סואץ, השתלטו על שארם א-שייח' ופתחו את מיצרי טיראן. החיל סיפק בהצלחה את האמצעים והמערכות שאיפשרו פיקוד, שליטה ושיתופי פעולה בין זרועים בין כוחות היבשה לחיל האוויר ולחיל הים.

אלוף ישעיהו (שייקה) גביש, אלוף פיקוד הדרום במלחמה, בדבריו: "גם הקשר עם חיל האוויר היה מאוד חשוב, מפני שבמערך מלחמה כזה גדול נכון שאי אפשר להפעיל את חיל האוויר בסיוע ישיר, כי יותר קל לקבוע קווי הפצצה ולומר לו 'מהקו הזה ואילך אתה יכול לפעול באופן חופשי', אבל גם בשביל לעשות את זה צריך שיהיה קשר אל מפקדי הכוחות וצריך שלמפקדי הכוחות יהיה קשר לחיל האוויר. שלושה חפ"קים פיקודיים נתנו תשובה לליווי כוחות ולקבלת החלטות במקומות הנכונים בזמן הנכון. כל הזמן פעלה מפקדה עיקרית בבאר שבע".

על אף אזהרות ישראל, הצטרפה גם ירדן למלחמה. הירדנים הפגזו את ירושלים וישובים אחרים והשתלטו על ארמון הנציב, מטה משקיפי האו"ם.

המברק עבור יעבור

59 שנים למלחמת ששת הימים

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

מפיו של רב"ט משה בר - נתן, קשר במלחמה: "אחת המשימות הכבדות של קשר, זה הדבקות במטרה. וידעתי שאני חייב להידבק למכשירי הקשר על מנת להעביר את ההוראות והמשימות שהוטלו עלינו. רק לאחר שהרגשתי שאכן ההוראות הועברו והעברתי את הכל כראוי, הרשיתי לעצמי להתפנות." עם תום המלחמה, הוענק לבר - נתן עיטור המופת בידי הרמטכ"ל.

כאשר הצטרפה גם סוריה למערכה, והפגיזה ישובים בגליל, הסתערו כוחות צה"ל והדפו אותה מרמת הגולן עוד מעבר לקונטרה. במערכה זו נכבש גם חלק מהר החרמון.

מצרים הסכימה להפסקת אש ב-8 ביוני. ובעקבותיה הלכו גם ירדן וסוריה.

מלחמת ששת הימים העמידה בפני חיל הקשר והאלקטרוניקה אתגרים חדשים, לרבות המרחב והטווחים בהם היה פרוס צה"ל בסיומה.

חיל הקשר והאלקטרוניקה הקים מערכות לשליטה ולפיקוד בטווחים ארוכים במרחב סיני, ברמת הגולן, ביהודה ושומרון. פיתח מערכות חדישות ורכש אמצעים מודרניים.

במשפט אחד מסכם אלוף ישראל טל (טליק) את חשיבות חיל הקשר במלחמה: "חיל הקשר זה השריון, חיל הקשר זה חיל הרגלים, חיל הקשר זה חיל התותחנים, חיל הקשר זה הכל. הוא המדיום שבאמצעותו כל האורגניזם והתת-אורגניזם האלה מתפקדים".

עם סיום המלחמה סיכם הרמטכ"ל, רא"ל יצחק רבין, את הישגי החיל: "בתנאי הלחימה של מלחמת ששת הימים, בקצב הלחימה, היקף היחידות ובקצב תנועתן, השליטה מותנית הייתה ביכולת הקשר לתת זאת למפקדי צה"ל בדרגים השונים, והקשר עמד במבחן. חיל הקשר ידע להכין מראש, לאמן ולתת בידי המפקדים את אמצעי השליטה לדרך זו של לחימה. כפי שבאה לידי ביטוי במלחמת ששת הימים".

אשר קלוש, אלחוטן מילואים בפלוגת הקשר של חטיבת הצנחנים 55, מק-10 על גבו, בחפ"ק החטיבתי בהר הבית, ב-7 ביוני 1967.

מכשיר הקשר היה ברשת המבצעים הפיקודית, וממנו דיווח מפקד החטיבה, אל"ם מוטה גור (מזדהה בשם רשת המבצעים החטיבית "תלמיד"), לאלוף פיקוד המרכז, האלוף עוזי נרקיס (שמספרו ברשת הרדיו שמונים ושבע), על השלמת המשימה.

המברק עבור יעבור

אשת החודש – הדסה למפל ז"ל

נכתב ומופק באתר ההנצחה הצה"לי לחללי חי"ק ולהנחלת המורשת

אשת החודש

הדסה למפל:

הלנה, לימים הדסה, למפל נולדה בפולין. עם הכיבוש הנאמי ברחה המשפחה לסמרקנדץ.

בגיל 14 עלתה ארצה בגפה, במסגרת עליית "ילדי טהרן", נקלטה בקיבוץ מעוז חיים והפכה מהלנה להדסה.

בגיל 17 התגייסה לפלמ"ח, עברה קורס אלחוטנים וצורפה ליחידת מלווי השיירות לירושלים – ה'פורמנים', כאלחוטנית במשוריינים שפרצו את הדרך לירושלים בשער הגיא.

בחודש מאי 1948 סופחה הדסה לחט' 7, הוצבה בגדוד 73 של חיים לסקוב כקשרית של מפקד פלוגת החרמש יעקב ואג, מפקד צוות הקרב לכיבוש מצודת לטרון.

בליל 30–31 במאי 1948, יצא גדוד 73 למבצע "בן-נון ב" במטרה לכבוש את מצודת לטרון.

הקרב החל סמוך לחצות, הזחל"מים פרצו, אך החי"ר לא הגיע בעקבותיהם. הזחל"מים נפגעו ורוב הלוחמים נפגעו או נפצעו. במהלך הקרב דיווחה הדסה בקור רוח על המתרחש, היא זו שקיבלה את פקודת הנסיגה במכשיר הקשר והעבירה את הפקודה למפקד, שעוד הספיק להורות למי שיכול לסגת ואז נהרג. תחת אש צולבת, המשיכה הדסה לדווח במדויק על המתרחש, קראה לתגבורת ועודדה את הפצועים. היא נפגעה תוך כדי שידור.

הדסה הייתה בת 19 בנופלה. יהי זכרה ברוך.

דונמא – קשרית במשוריינים

